

Polin Akinafarir Namba 2, a Korinin Nguibamin itir Sios baghava an Osiri

Akar Faragha Zuim

Korinin nguibar ekiamin siosin gumazamizir maba akar kurabar Polin mikeme. Ezi bizir kam Pol gamima, a bar osemi. Pol Korinin sios ko akabar kirasa. Kamaghin amizi a me bagha akinafarir kam osiri. Egh a ua me gakuegham. Ezi akar otevir akinafarimin itim, Pol akar gavgavir a faragha Korin bagha amizimin gun migei. An akar kam mikiman aghua, egha me a barazir puvatigha, egha me akar kurabar a mikeme. Ezi kamaghin an akar gavgavim me ganingi.

Ezi dughiar kam in Judian Distrighin itir Kraisin adarasi, me paza iti. Ezi Pol me bagha dagiaba akumakui, egh da nigh mangi me daningasa. Egha Sapta 8 ko 9, Pol akar Korinbar navibagh aghuvkintima, me dagiaba isi ingangarir kam daningamin akabav gei.

Ezi akinafarimin akar otevir abuananam, aposelin ifavarir iza Korinin itir maba, me Polin ziam dikabira egha an Aposelin ingangarim gasighasisi. Kamaghin Pol men arazibar gun migei.

Pol ingangarir God aposelbagh aningizimin gun migei

(Sapta 1-7)

¹ Ki Pol, ki Kraiss Iesusin aposelin mam. God uan ifongiamin gin ghua, aposelin min ikiasa na amisefe. Ki en aveghbuam Timoti ko, ga akinafarir kam osirigha, ia Korinin nguibar ekiamin aven Godin siosin itiba, ko Godin gumazamizir Akaiian Provinsin danganiba bar itiba, ia bagha an osirigha anemadi. ² Egha ga God ko migia ghaze, God en Afeziam, ko en Ekiam Kraiss Iesus ian apanguva, navir amirizim ia daningam.

Pol God an akurazir bizim bagha a minaba

³ E Godin ziam fam, a God, egha en Ekiam Kraiss Iesusin Afeziam. A en Afeziam, ezi akurvazir arazim ko apanguvir arazim an otifi. Ezi a, gumazir osimtiziba ateriba, a men girakirangin tuiva egha navir amirizim me ganidi. ⁴ God kamaghin ifonge, an en girakirangin tuiva navir amirizim e ganidi moghin, e gumazir osimtizir aviriba ateritabar girakirangin tuiva navir amirizim me daningam. Kamaghin, osimtiziba e bativir dughabar, an en girakirangin tuiva navir amirizim e ganidi. ⁵ Kraiss osimtizir bar ekiam aterezi moghin e uaghan aneteri. Ezi God Kraiss girakirangin tugha navir amirizim a ganingizi moghin, God Kraissin ingangarimin, en girakirangin tuzima navir amirizim e giziva. ⁶ God kamagh sua, ia navir amirizim ko an akurvazim iniam, bizim kam in e osimtizim ateri. God navir amirizim e daningiva, a uaghan navir amirizim ia daningam. Ia en min tuivigh gavgavigh osimtiziba aterti, God

1:1: Ap 18:1, 1 Ko 1:1 **1:2:** 1 Ko 1:3 **1:3:** Ro 15:5, Ef 1:3, 1 Pi 1:3 **1:5:** Sng 34:19, 94:19, Kl 1:24

navir amirizim en min ia daningam. ⁷ Ezi e kamaghin nighnizir gavgavim Godin ikia bar fogha ghaze, ia tuivigh gavgavigham. E fo, ia e ko osimtizim ateri, kamaghin amizi, ia uaghan e ko navir amirizim iniam.

⁸ Nan adarasi, e osimtizir Esian Provinsin e batoziba, ia a gifoghasa. Osimtizir bar ekiam e avara, egha en gavgaviba bar dagh afira. Ezi kamaghin e ghaze, e ti ovegham. ⁹ Bar guizbangira, e mati gumazim jas ovengasava a migei moghin, e uari barasi. God kamagh sua, e uan gavgavibara nighnighan kogham. Puvati, e Godin gavgavimra nighnigh a gisin tugham, a gumazir ovegezibagh amizi me ua dikafi. Kamaghin, bizir kam e bato. ¹⁰ Kar bizir bar kuram, an e gamizi e atam oveghai. Ezi God en akura. Egh a gin uam en akuragham. E nighnizir gavgavim Godin ikia bar fogha ghaze, zurara bizir kuram e bativtima, God uam en akuraghtima, e deraghvira ikiam. ¹¹ Egh ia en akuragh God ko mikim. Eghti God gumazamizir aviribar dimdiaba baragh en akuragham. Eghti gumazamizir bar aviriba ganigh, egh me God en akuragha e gamizir biziba bagh a minabagham.

Pol Korinbagh ifarazir puvati

¹² Bizir kam na gamima ki bar akonge. Nan navir averiamin, ki uan araziba deravira da tuisigha kamaghin fo, ki nguazir kam in ikia arazir aghuim gami, egha guizbangira ian damazibara e arazir bar aghuim gami. Ki arazir God nan akazir kam gamua God baghavira itir arazibar

gin ghua, bizitam ian modozir puvati. Ki nguazir kamın fozozim isa arazir kam gamizir pu. Puvati, ki Godın apangkuvimın gavgavim isa, arazir kam gami. ¹³⁻¹⁴ Egha ki ia bagha akınafarim osirava, akar ia deravira gan dar mıngaribagh foghamiba, ki dararama osiri. Ki ia bagha akar igharazitaba osirir puvati. Guizbangıra, dughiar mabar ki osirir mıgırıgiar maba, ia deragha dagh fozir puvati. Ki kamagh sua, ia en Ekiam Iesus Izamin Dughiamın, ki ia bagha ziar ekiam inizi moghın, ia na bagh ziar ekiam iniam. Kamaghın ia guizbangıra nan akabar mıngaribagh foghasa, ki ifonge.

¹⁵⁻¹⁶ Ki kamaghın nıghnızir gavgavim ikia ghaze, ia na bagh ziar ekiam iniam. Ezi bizir kam bagha, ki akam akırıgha ghaze, ki faragh izi ian ganam. Egh ki ia ategh, Masedonian Provinsın mangam. Egha ki Masedonia Provins ataghızir dughiamın, ki uamategh izi ian ganasa nıghnisi. Ezi arazir kamın God dughiar pumuningın arazir aghuimın ia damuam. Eghti ia nan akuraghti, ki Judian Distrıghın mangam. ¹⁷ Ezi manmaghın ami? Ia ti ghaze, ki amızir mıgırıgiar kaba, ki pura ia gıfari. Ia ti ghaze, ki nguazir kamın gumazıbar mın puram akar dıkırızıbagh amua dar ghuangsıgha egha ghaze, “Guizbangıra” o “Puvati” uaghara anıngın mıkimam? Bar puvati.

¹⁸ God zurara uan mıgırıgiabar gıntisi. Ezi kamaghıra ki guizbangıra ia mıgei, mıgırıgiar ki ia gamıba bar, da uaghara “guizbangıra” o “puvati” mıgeir pu. ¹⁹ Ki, ko Sailas, ko Timoti, e ian

tongin akam akuri, a Godin Otarim Kraisin Iesusin akam. Ezi ia fo, Kraisin a “guizbangira” ko “puvati,” uagharam aningin migeir puvati. Kraisin zurara guizbangira migei. ²⁰ Godin akar dikirizir aviriba iti. Ezi Kraisin “guizbangira” akar dikirizir kaba bar dav gei. Kamaghin amizi, e Godin akam barazima a Kraisin ziamin ghaze, “A guizbangira,” ezi e Godin ziam fe. ²¹ Ezi God uabi gavgavim isa, e ko ia ganidi, ezi e Kraisin ko porogha, ikia gavgafi. Egha a uabi ua bagha e amisefe. ²² Egha a uabi uan inabazir ababanim e gati, kamaghin me en gan fogh suam, e an gumazamizibara. Egha uan Duam en navir averiabar ikiasa an e ganingi. Godin Duamra a uaghan bizir aghuir faragha zuir mam, God e daningasa. E Godin Duam inigha givagha, kamaghin e fo, e guizbangira bizir avirir maba sara iniam.

Pol zuamira Korinin ghuzir puvati

²³ God, a gumazir nan migirigiaba gavgavim dagh anidim, egha a nan navimin gari. Ezi ki an ziamin guizbangira kamaghin migei, ki osimtizim ia daningan aghua, kamaghin amizi ki zuamira Korinin izezir puvati. Kamaghira tu. ²⁴ Ki kamaghin mikemezir puvati, e ian nighnizir gavgavibar ganti, da en apengan iti. Puvati. E fo, ia nighnizir gavgavim Kraisin ikia mitivigha gavgavigha gifa. Egha e ian agorogem damuti, an otivasa, e ia ko ingari.

1:20: Ro 15:8-9, MAA 3:14 **1:21:** 1 Jo 2:20, 2:27 **1:22:** Ro 8:16-17, 2 Ko 5:5, Ef 1:13-14, 2 Ti 2:19, 1 Jo 2:27, MAA 2:17 **1:23:** Ro 1:9, 2 Ko 11:31 **1:24:** 1 Pi 5:3

2

¹ Ki kamaghin nighnisi, ki ia bagh izan kogham, egh ia damuti ia fomira na basemezi moghin na basiman kogham. Kamaghin ki izezir puvati. ² Egh ki ia damuti, ia na basemeghtima, tina iki na damuti ki bar akuegham? Ia, gumazamizir ki ia gamizi ia na basemeziba, iarara ikiam. ³ Ia gumazamizir agorogem na ganidiba, kamaghin ki ia bagh izi osimtizim ia daningan aghua. Ezi bizir kam bagha ki fomira ia bagha akinafarir mam osirighava anemada. Ki fo, ki bizitam bagh bar akueghti, ia uaghan bar moghira bar akuegham. ⁴ Guizbangira, ki ia bagha akinafarim osirir dughiamin, ki bar ian apangkuvigha, nan navim bar osemezi, ki puviram azi. Ki osimtizim ia daningasa akinafarir kam osirizir puvati. Ki ghaze, ia kamaghin fogh suam, ki bar ia gifuegha, bar uan navim ia ganingi. Kamaghin ki ia bagha osiri.

Korinba, gumazir arazir kurabagh amizimin arazir kuram gin amang

⁵ Gumazitam osimtizim gumazir igharazibagh aningi, an osimtizim na ganingizir puvati. Ki migirigiar gavgavir aviribar bizir kam mikiman aghua. Ki kamaghin mikimasa, a ia gamizima, ian naviba bar moghira, mong ian oseme. ⁶ Ezi ian aviriba ghaze, gumazir kam a ivezir kurar tam inigh. Ezi datirighin anenigha givagha, kamaghira tu. ⁷ Kamaghin amizi, ia arazir igharazitamin datirighin a damu. Ia an arazir kuraba gin amadaghiva, an girakirangin tugh, egh navir

amirizim a daning. Puvatighti, osimtızir bar ekiam gumazir kam dikabıragham. ⁸ Kamaghın, ki ia gakaghora ghaze, ia an akaghti a fogham, ia a gifuegha mamaghıra iti. ⁹ Akınafarir ki faragha osirizim, mar ki pura ia basamasa an osiri. Ki kamaghın foghasa, ia nan akabar gıntıgha biziba bar dagh ami, o puvati? ¹⁰ Eghti ia gumazitamın arazir kuraba gın amangti, ki uaghan da gın amangam. Eghti ki gın amangamin arazir kuratam ikıti, ki ian akurvaghsi Kraısın damazim a gın amangam. ¹¹ Ki atiatia ghaze, Satan ti e gifaragh e dikabıragham. Kamaghın ki arazir kuraba gın amadi. E Satanın mogomer nıghnızir kurabagh fogha gifa.

Pol Taitusın ganasa

¹² Ki Kraısın akar aghuim akunasa izava, Troasın nguıbar ekiamın otogha gari, Ekiam ki ingangarir kam damuasa, a na bagha tuavim ati. ¹³ Ezi ki uan aveghbuam Taitusın ganızir puvati. Kamaghın nan navim derazir puvati. Kamaghın amizi, ki Troasba ategha uamategha iza Masedonian Provinsın oto.

Aposelba Godın gavgavimın midorozibagh afisi

¹⁴ Ezi God, Kraıs ko porogha en faragha zuıma, e an gın ghua kalabuziar gumazıbar mın ghua bar akuegha mıgıa ghaze, Kraıs modorozim gafıragha apanıba dikabıragha gıfa! Ezi arazir kamın gumazamizıba bar God gıfoghamın fofozim ini. A mati mughurıar aghuımın mın otozi, amınım a bırazi a tintınıbar ghu. Bizir kam bagha ki

Godin minabi.* 15 Guizbangira, e mati pauran min migharir mughuriar aghuim zuim, Krais a inigha ofan min God ganingi. Mughuriar kam, a Godin Nguibamin zuir tuavimin zuir gumazibar tongin otiva zui. Egha uaghan helin zuir tuavimin itir gumazibar tongin otiva zui. 16 Egha helin tuavimin zuir darasi, mughuriar kam barazima, an ovever mughuriamin min zui. Egha a me gamima, me ovei. Ezi Godin Nguibamin tuavimin zuir darasi, me mughuriar kamra a barazima, a mati ikirimirir aghuim isi mughuriam. Egha a ikirimirir aghuim me ganidi. Tinara gavgavigh ingangarir kamagh garim damuam? Bar puvati. 17 Ezi e gumazamizir mabar min amir puvati, me danganiba bar dagh aruava Godin akam mighia, mati me daghaba bagha biziba amadi. God uabi ingangarir kam e ganingi, ezi e ifarir puvati, e guizbangira mighi. E Krais ko porogha, egha Godin damazimin e deraviram an akaba akuri.

3

Aposelba akar gavgavir dikirizir igiamin ingangarir gumazibar otifi

1 E ti ian aghariba apirti, ia suam, e gumazir aghuiba, kamaghin e ti mighirigiar kabagh ami? O e ti gumazir mabar min e gumazibav kintti, me ia bagh akinafariba osir ia mikim suam, e gumazir aghuiba? O e uarir akurvaghsi ian azangsihti, ia en akurvaghamin akinafarim osiram? Bar puvati!

* **2:14:** (2:14) Grighin akar otevitam kagh deragha mikemezir puvati. **2:15:** 1 Ko 1:18, 2 Ko 4:3 **2:16:** Lu 2:34, Jo 9:39, 1 Ko 15:10, 2 Ko 3:5-6, 1 Pi 2:7-8 **2:17:** 2 Ko 1:12, 4:2, 11:13, 1 Pi 4:11, 2 Pi 2:3 **3:1:** Ap 18:27, Ro 16:1, 2 Ko 5:12

² Ia uari, mati akınafarir en gun gumazibav geim. Ezi akınafarir kamın osiziriba, da en navir averiabar aven iti. Eghtı gumazamiziba bar akınafarir kamın ganıva a diponam. ³ Ia bar azenara iti, mati akınafarir mam Kraıs an osirizi e a inigha ize. A finfinir dipamın an osirizir puvati. A zurara ikiamin Godın Duamın an osiri. Egha a dagıar ekiatam gisin an osirizir puvati. A gumazamizibar navir averiabar an osiri.

⁴ E fo, God ingangarir kam damuasava e amısefe. Ezi Kraıs fofozir kam e ganıngi. Kamaghın, e akar kabar gun ia mıgei.

⁵ Guızbangıra, e uari ingangarir kam damuan buraghbıraki, kamaghın amizi e uari kamaghın mikıman kogham, e uari bizibagh ami. Puvati, God uabıra gavgavim e ganıdima, e ingangarir kam gami. ⁶ Ezi a uabi e gamizıma, e Akar Dıkırızir Gavgavir Igiar kam, e an ingangarir gumazibar otifi. Akar Dıkırızir kam, a bizir me akınafarımın osirizir puvatızim, mati Moses Osirizir Arazir fomıram otoziba. Puvati. Kar Godın Duamın bizim. Moses Osirizir Arazıba gumazıbagh amıma me ovei. Ezi Godın Duam ikırımırir aghuim me ganıdi.

⁷ Ingangarir God amızim, a Moses Osirizir Arazıbagh amizi da otifi. Ezi tuavir kamın ovevem otos. Dughıar kam God dagıam abıghizi, osiziriba vaghavagha an otifi, ezi Godın angazangarım uaghan ize. Egha angazangarir kam

3:2: 1 Ko 9:2 **3:3:** Kis 24:12, Jer 31:33, Ese 11:19, 36:26, 1 Ko 3:5, Hi 8:10 **3:4:** 2 Ko 2:16 **3:5:** Jo 15:5, 1 Ko 15:10, Fl 2:13 **3:6:** Jer 31:31, Jo 6:63, Ro 7:6, 1 Ko 11:25, Ga 3:10, Ef 3:7, Kl 1:25, Hi 8:6-8
3:7: Kis 34:1, 34:28-30, Lo 10:1, Ro 7:10

Mosesin guam a gisira, ezi Israelba an guamin ganan buragburaki. Ezi gin angazangarir kam gifa. ⁸ Ingangarir God uan Duam gumazamizibar aningasava amizim, a ingangarir Moses Osirizir Araziba aningasava amizim, a bar a gafira. Eghti Godin angazangarim ko gavgavim, ingangarir kam in iki mamaghira ikiam. ⁹ Moses Osirizir Arazibar ingangarir kam, a en araziba tuisighiva e mikim suam, e ovengam. E fo, ingangarir kam Godin angazangarim sara ize. Egh ingangarir kam Godin angazangarim sara iziti, ingangarir gumazamizibar amuti me Godin damazimin deraghamim, a Godin angazangarir bar ekiam sara izi mamaghira ikiam. ¹⁰ Godin angazangarir ekiam ko gavgavim, ingangarir igiar an amizim ko ikia bar ekevegha mamaghira iti. Egha angazangarir kam, Godin angazangarir ingangarir ghurim ko itim, bar a gafira. Kamaghin, e datirighin gara nighnisi, ingangarir ghurimin angazangarim munge. ¹¹ Ingangarir ghurir kam a zurara ikian kogham. Puvati, a mungegham. Egha a Godin angazangarim sara ize. Kamaghin e fo, ingangarir igiar zurara ikiamim, a Godin angazangarir bar ekiam sara iza mamaghira iti.

¹² Ezi e nighnizir gavgavim ikia bar fo, angazangarir kam iziva e bativ mamaghira ikiam, ezi a bagha mizuai. Kamaghin, e atiati puvatigha azenara an gun migei. ¹³ E Moses amizi moghin amir puvati. An guamin angazangarim sir- agha mungemarima, a kamaghin aghua, Israelba

3:8: Ga 3:2, 3:5 **3:9:** Lo 27:26, Ro 1:17, 3:21 **3:10:** Kis 34:29
3:12: 2 Ko 7:4, Ef 6:19 **3:13:** Kis 34:33-35, Ro 10:4, Ga 3:23

an ganam. Kamaghın a iniravızim inigha uan guam avara. ¹⁴ Ezi fomıra iza datırighın tuzir dughiamin, Israelbar nighnıziba bar pirizi, me Godın Akar Dikirizir Gavgavir Ghuribar gara, dar mingariba deragha dagh fozir puvati. Egha mati Mosesın guam avarazir iniravızim, men nighnıziba avaraghavıra iti. Ezi gumazitam me avarazir iniravızir kam adangizir puvati. Krais uabıra, gumazim a gifoghtıma, God a da iniravızir a dukuaghav itim adegham. ¹⁵ Guizbangıra, dughiaba bar me Moses Osirizir Araziba dibori, ezi iniravızir kam ikia men nighnıziba apıra, iza datırighın oto. ¹⁶ Egh gumazim uan navim Ekiam bagh a giraghti, God iniravızir an nighnızim avarazim adegham. ¹⁷ Ki Ekiam miğia, kar ki Godın Duam miğei. Eghti Ekiamın Duam gumazitamın ikiti, eghti bizitam gumazir kamın suiragh a ikırarighan kogham. Bar puvati. A bar firighrigh ikiam. ¹⁸ E bar moghıra, bizitam en guaba avarazir puvati. Ezi Ekiamın angazangarir ekiam e gisirazıma, e ganganir guabar garımın mın otogha, Godın angazangarim gumamazıbar akakasi. E zurara Godın angazangarir kam isavıra iti, ezi a bar en arazibagh ıghavıra itıma, e Ekiamın nedazımın mın otıvavıra iti. Ekiam, a Godın Duam, egha a bizir kabagh ami.

4

Aposelba, me nguazir minebar mın iti

3:14: Ais 6:10, Jo 12:40, Ap 28:26-27, Ro 11:7-8, 11:25 **3:16:** Kis 34:34, Ais 25:7, Ro 11:23, 11:26 **3:17:** Jo 8:32, 8:36, Ro 8:2, 1 Ko 15:45, 2 Ko 3:6, Ga 5:1 **3:18:** Kis 16:7, 24:17, Ro 8:29, 1 Ko 13:12, 15:49, 1 Ti 1:11

¹ God en apangkuvigha egha ingangarir kam e ganingi. Ezi kamaghin e ingangarir kam gamuava amiraghmirazir puvati. ² E aghumsizir arazir gumaziba mogava amiba, e akirim ragha dagh asara. E ifavarir arazibagh amir puvati. Egha e Godin akam girazi, a igharagha otozir puvati. E Godin guizin akam azenarama anekuri, eghti gumazamiziba bar uan navir averiabar aven en araziba tuisigham. Egh me kamaghin fogham, e ingangarir bar aghuim Godin damazimin a gami. ³ Ezi tarazi akar aghuir e kurir kamın mingarim gifoghan kogh, mati iniravizim men nighnizim avaraghavira iti. Gumazir kaba, me helin zuir tuavimin itibara. ⁴ Satan a nguazir kamın godin ifavarim, a gumazir kabar nighniziba mitatem dagh aningizima, me nighnizir gavgavim puvati. Ezi kamaghin Kraisin akar aghuimin angazangarim ko an apangkuvim men navir averiabar aven ghuava avenge. Kamaghin, me Krais deragha an garir puvati, a uabi Godin mirara itir nedazim.

⁵ E uari uan arazibar akam kurir puvati. E kamaghin akam akura ghaze, “Krais Iesus, a en Ekiam. Ezi e Iesusin migirigiamin gin ghua egha ian ingangarir gumazibar iti.” ⁶ Fomira God kamaghin migia ghaze, “Mitatemın aven, angazangarim otogh siragham.” Ezi Godin kamran angazangarim iza en navir averiabar ikia

4:1: 2 Ko 3:6, 1 Ti 1:13 **4:2:** 1 Ko 1:18, 2 Ko 2:17, 6:4, 6:7, 1 Te 2:3-5 **4:3:** 1 Ko 1:18, 2 Ko 2:15, 2 Te 2:10 **4:4:** Jo 1:18, 12:31, 12:45, 2 Ko 4:4, Ef 2:2, Fl 2:6, Kl 1:15, Hi 1:3 **4:5:** 1 Ko 1:9, 1:13, 1:19, 1:23, 2 Ko 1:24 **4:6:** Stt 1:3, Ais 9:2, 2 Ko 3:18, 1 Pi 2:9, 2 Pi 1:19

egha e gamizima, e Godin fofozir aghuiba iti. E Krais Iesusin guamin angazangarir kamın gara, egha e Godin angazangarim ko an gavgavim gifo.

⁷ E pura nguazir miner kinir gavgaviba puvatiziba mın ami, ezi bizir bar aghuir kam en aven iti. Bizir kam kamaghın en aka, gavgavir bar ekiar kam, a Godin otifi, an en otivir puvati. ⁸ Ezi dughiar mabar osımtızir avırıba e bativigha, egha da e dikabırazir puvati. Ezi bizir avırıba en nıghnızıbar iza e gamıma e okam nıghnısi, ezi da en nıghnızıba bar da apırızir puvati. ⁹ Gumazir avırıba en apanıbar iti, ezi God e ataghızir puvati. Me e misogha pazava e gami, egha bar e gasıghasıghızir puvati. ¹⁰ E kamagh sua, e uan ovengamin nivafızir kabar, e gumazamizıba Iesusin ikırımırır aghuım men akaghtıma, me dar ganam. Kamaghın e zurara uan ovengamin nivafızıbar, Iesusin ovevem men akakasi. ¹¹ E kamaghın ifonge, e uan ovengamin nivafızir kabar, e gumazamizıba Iesusin ikırımırır aghuım men akaghtıma, me dar ganam. Kamaghın e angamra ikia Iesusin ingangarım bangın gumazıba e misozi, e dughiar avırıbar atam ariaghiri. ¹² Kamaghın, e ghaze, ovevem e batıvasa amuavıra iti, eghtı en arazir kam ia damuti, ia ikırımırır aghuarım inıam.

¹³ Gumazir mam Godin Duamin fofozim an itıma, a Godin Akinafarım kamaghın osiri, “Ki nıghnızir gavgavım Godin ikia, egha kamaghın ki an gun mıgei.” Kamaghıra, Godin Duam en aven

4:7: 1 Ko 2:5, 2 Ko 5:1, 12:9 **4:8:** 2 Ko 1:8, 7:5 **4:10:** Ro 8:17, 1 Ko 15:31, Fl 3:10, 1 Pi 4:13 **4:11:** Ro 8:36, 1 Ko 15:31, 15:49 **4:13:** Sng 116:10, Ro 1:12, 2 Pi 1:1

ingara e gamima, e uaghan nighnizir gavgavim Godin ikia egha kamaghin an gun migei. ¹⁴ E kamaghin fo, God, Ekiam Iesus gamizi, a ua mozimın dikavigha ikirimirir aghuarim ini. A uaghan e damighti, e Iesus ko ua dikavighti, a bar e inigh, ia ko mangiti, e an boroghın ikiam. ¹⁵ Bizir e bativir kaba bar, da ia bangın e batifi. God kamagh sua, arazir kamın an apangkuvim gumazamizir avırıba bativ mangvıra ikiam. Egh gumazamizir kaba a minabi mangvıra iki, egh an ziam fam. Kamaghın bizir kaba e batifi.

Aposelba nighnizir gavgavim Kraisin ikia egha gavgavim ini

¹⁶ E ingangarir bar aghuir God amizir kam ginighnigha, kamaghın an ingangarim damuasa amiraghamirazir puvati. E fo, en nivafizir azenan itiba, bar ikuvighasava amima, ezi en navir ave-riabar aven, e zurara dughiabar gumazir bar igiabar mın otivavıra iti. ¹⁷ E fo, osimtıziba ko mızazir e datırighın ateriba, da osimtızir ekiaba puvati. Egha da dughiar otevimra ikiam. Egh da en akuraghti, e dabirabir bar aghuim Godın Nguibamın zurazurara a iniam. E fo, bizir aghuir e iniamin kaba, da bizir igharaziba bar dagh afiraghti, eghti osimtızir e datırighın aterir kaba, da pura bizibar mın otivigham. ¹⁸ E uan damazıbar garir biziba, e dar gara dagh nighnizir puvati. Bizir e uan damazıbar ganan koghamıba, e mighigha a dar gara dagh nighnisi. Bizir e

4:14: Ro 8:11, 1 Ko 6:14 **4:15:** 1 Ko 3:21, 2 Ko 1:3-6, Kl 1:24, 2 Ti 2:10 **4:16:** Ro 7:22, Ef 3:16, Kl 3:10, 1 Pi 3:4 **4:17:** Mt 5:12, Ro 8:17-18, 1 Pi 1:6 **4:18:** Ro 8:24, 2 Ko 5:7, Kl 1:16, Hi 11:1-3

uan damazibar gariba, da bar dughiar otevimra ikiam. Ezi bizir aghuir e uan damazibar ganan koghamiba, da bar zurara ikiam.

5

¹ E kamaghin fo, nguazimin averpenir e datirighin aven itir kaba, da gin dipirighrigh ikuvigham, kar en nivafizimin ovevem. Eghti dughiar kam God dipenir igharazir aghuim e daningam, kar en nivafizir igiam. Dipenir kam, gumazitam an ingarizir puvati, God uabi an ingari. A Godin Nguibamin iki zurazurara ikivira ikiam.* ² E datirighin nguazimin dipenir kamın ikia, egha navim bigha ara ikia egha uan dipenir Godin Nguibamin itim inigh, egh korotiamin min e anerughasa bar ifonge. ³ Egh e anerugh uan nivafizim avaragh, egh bibiamra ikian kogham. ⁴ E nguazimin averpenimin aven ikiavira ikia, egha e osimtiziba atera navim bigha ara iti. Ezi da e gamima e uan nivafizir ghurir kam ataghraghasa puvati. E nivafizir igiar aghuim a gisin aneghuasa ifonge, mati e korotiar igiam ghurim gisin anerughtima, anagapazagh ganganir bar aghuim damuam. Tuavir kamın en nivafizir ovengamim, a ua iraghirigh, egh nivafizir angamra ikivira ikiamim min otogham. ⁵ God uabi e akirigha angamra ikiavira itir dabirabir kam e ganingi, egha uan

5:1: 2 Ko 4:7, 2 Pi 1:13-14 * **5:1:** (5:1) Averpenir nguazimin itir kamnang, kar nivafizir e nguazir kamın inizibar akar isin zuim. Ezi dipenir igharazir mam, kar e Godin Nguibamin iniamin nivafizir igharagha garir bar igiaba. **5:2:** Ro 8:23 **5:4:** 1 Ko 15:53-54
5:5: Ro 8:16, 8:23, 2 Ko 1:22, Ef 1:14, 2:10

Duam e ganingi. God bizir bar aghuir maba e daningasa, egha faragha uan Duam e ganingi. Ezi e Godin Duam inigha gifa, egha bar fo, e bizir aghuir igharaziba uaghan da iniam.

⁶ Ezi kamaghin e bizir kam ginighnigha egha tuivigha gavgavighavira iti. E fo, e nivafizir kam sara iki, egh Ekiam ko an Nguibamin ikian kogham. ⁷ Bizir e gariba, e dagh nighnigha, dar gin zuir puvati. E pura nighnizir gavgavim Ekiamin ikia, egha an gin zui. ⁸ Ezi ki mikemegha gifa, e uan navibar suigha iti, egha atiatir puvati. E nivafizir ghurir kam ategh mangi Ekiam ko iki an Nguibamin ikiasa bar ifonge. Eghti an Nguibar a itim, guizbangira en nguibamin min ikiam. ⁹ Egha e nguibar manamin iti, an en nguibam, o Godin Nguibam, e zurara kamaghin bar ifonge, e arazir aghuir Ekiam ifongezibar amuam. ¹⁰ Guizbangira, e bar moghira Kraisin kotin otivighti, an en araziba tuisigham. Dughiar e nguazimin nivafizimin aven itim, e arazir aghuibagh ami, o arazir kurabagha ami, egh kotiam dughiamin e bar vaghvagh uan arazir amizibar ivezim iniam.

E gumamazibar akuraghti, me Godin namakabar otivam

¹¹ Egha e Ekiamin atiatia egha an apengan iti. Egha kamaghin gumamaziziba nighnizir gavgavim Godin ikiasa, e men nighniziba fa me gakaghoru. God guizbangira bar en nighniziba ko

5:6: Hi 11:13-16 **5:7:** Ro 8:24-25, 1 Ko 13:12, 2 Ko 4:18, Hi 11:1

5:8: Fl 1:23 **5:9:** Kl 1:10, 1 Te 4:1 **5:10:** Sav 12:14, Ro 2:16, 14:10, Ga 6:7, Kl 3:24-25, MAA 22:12 **5:11:** 2 Ko 4:2, Hi 10:31, Ju

arazibagh fo. Ki uaghan kamaghin nighnisi, ia en araziba tuisigha egha fo, e ingangarir aghuim gami. ¹² E ua miġeir akar kam, e ian aghariba apirti, ia en ziaba fi suam, e gumazir aghuiba, e kamaghin nighnizir puvati. Ia fo, marazi pura gumazibar ziar ekiaba itiba bagha bar akonge, egha men navimin aven otivir araziba bagh nighnizir puvati. Ezi e kamagh sua, ia gumazir kabar akaba ikarvaghamin fofozim iki. Bizir kamın e ia bagha osiri, eghti ia en arazir aghuiba bagh bar akongegham. ¹³ Guizbangira, marazi ghaze, en araziba ko en nighniziba ti gumazir onganibar min iti. Puvati, kar e guizbangira Godin ingangarim gami. Egh e nighnizir aghuarim ikiva, egh ian akurvaghsi e kamaghin damuam. ¹⁴ E deragha nighnigha egha fo, gumazir mam bar e bagha areme. Ezi tuavir kam mati, e bar moghirama ovegha gifa. Kamaghin Kraıs e gifongezir arazim, en naviba fa e abirima, e an ingangarim gami. ¹⁵ Gumazir kam kamaghin ifonge, e gumazir angamra itiba uari uari baghivira ikian kogham. E gumazir e bagha ovegha ua dikavizim baghivira ikiam. Kamaghin, a bar moghira e bagha ovenge.

¹⁶ Kamaghin amizi, e datirighin uam navir ghurimin arazimin gin ghua gumamazibar araziba tuisizir puvati. Guizbangira, e faragha navir ghurimin arazimin gin ghua Kraısın araziba tuisiki. Egha datirighin ua kamaghin amir puvati.

¹⁷ Gumazitam Kraıs ko poroghti, God gumazir

5:12: 2 Ko 1:14, 3:1 **5:14:** Ro 5:15 **5:15:** Ro 14:7-8, 1 Ko 6:19, Ga 2:20, 1 Te 5:10, 1 Ti 2:6, 1 Pi 4:2 **5:16:** Jo 6:63, 15:14, Fl 3:7-8, Kl 3:11 **5:17:** Ais 43:18, Ro 8:1, 8:9-10, Ga 5:6, 6:15, Ef 2:15, MAA 21:5

kam damighti, a gumazir bar igiam otogham. Eghti bizir ghurim bar givaghti, bizir bar igiam otogham.

¹⁸ Bizir kaba bar, God dagh amima, da e batifi. E fomira an apanibar min iti, ezi Kraisin ingangarimin an e gamizi, e datirighin an namakabar otifi. Egha a uaghan, ingangarir kam e ganingi, eghti an apanir igharazibar amighti, me an namakabar otivam. ¹⁹ En migirigiam kamakin: God, Kraisin ingangarimin tuavimin, a nguazimin itir gumazamiziba bar me gamima, me Godin apanim gamir arazim ataghragha, egha an namakabar min otifi. Egha men arazir kurar me amiziba, a ua dagh nighnizir puvati. Egha a ingangarir kam e ganiga ghaze, ia akam nan apanibav kinighti, me oregh egh nan namakabar otivigham. ²⁰ Kar e Kraisin abuir gumazibar otivigha, mati God uabi uan dimdiam ia ganingizi moghin, e akar kam ia mikiri. Kamaghin, e Kraisin danganim isa, ia gakaghora ghaze, ia Godin apanim gamir araziba ategh an namakabar otifigh. ²¹ Kraiis uabi arazir kuratam gamizir puvati. Ezi God kamagh sua, e Kraiis ko porogh, egh an gavgavimin e Godin damazimin gumazamizir aghuibar otivam. Kamaghin, God en akurvaghasa egha, en arazir kuraba bar Kraiis gisin da ariki, ezi Kraiis mati uaghan gumazir arazir kurabagh amir mamim min oto.

6

5:18: Ro 5:10, Ef 2:16, Kl 1:20, 1 Jo 2:2 **5:19:** Ro 3:23-25, Kl 1:19-20
5:20: 2 Ko 3:6, 6:1, Ef 6:20 **5:21:** Ais 53:6-12, Jo 8:46, Ro 5:19, 1
 Ko 1:30, Ga 3:13, Fl 3:9, Hi 4:14-15, 1 Pi 2:22-24, 1 Jo 3:5

Aposelba uan ingangarim gamua osimtizir aviriba ateri

¹ E God ko ingara egha pamten ia gakahora ghaze, ia gumazamizir Godin apangkuvim iniziba, ia aneteghti a pura bizimin min otivan marki.

² God kamaghin migei, “Dughiar ki ian kuarkuvigha atizim, an otozi, ki ian dimdiam barasi. Dughiar ki ian akurvaghasa atizim, an otozi, ki ian akura.” Ia oragh! Ki ian kuarkuvighamin dughiam datirighin otos. Ezi uaghan ki ian akurvaghamin dughiam datirighin otos!

³ E gumazitam migirigiar kuratam e amir ingangarim damuan e aghua, egha kamaghin en arazir amiba bar, e gumazitam gamizi a uan dagarim asegha irizir puvati. ⁴ E Godin ingangarir gumazibar ikia, egha kamaghin zurara uan arazir aghuiba gumazamizibar akakasi. E men aghariba apira me migeima me kamaghin fo: Osimtizir e bativiba, ko bizir me bar pazava e gamiba, ko bizir e gasighasiziba, e dar tuivigha gavgavighavira iti. ⁵ Me e misogha, egha e isa kalabusin e arisi. Apanir aviriba e akumakua niginir dafam gamua en atari. Ezi e puvira ingara, egha deragha akuir puvatigha, egha mitiriabara iti. ⁶ Egha e arazir Godin damazimin zuezibagh amua, egha guizin akamin fofozimin suira. E akamadariba ikarvagha egha bemiram atarir puvati. E arazir aghuibar gumazamizibagh ami. E Godin Duamin gavgavim iti. E igharaz darazigh ifongezir arazim guizbangiram a gami. E arazir kabagh amua

6:1: 1 Ko 3:9, 2 Ko 5:20, Hi 12:15 **6:2:** Ais 49:8, Lu 4:19-21 **6:3:** Ro 14:13, 1 Ko 9:12, 10:32 **6:4:** 2 Ko 4:2 **6:5:** Ap 16:23, 2 Ko 11:23-27 **6:6:** 1 Ti 4:12

kamaghin ian aka, e guizbangira Godin ingangarir gumaziba. ⁷ E guizin akam akura, egha Godin gavgavimin uan ingangarim gami. E Godin arazir aghuimin suira, mati inogovimin bizibar min, e uan agharir ikiriam ko guvimin dar suigha, Godin ingangarim bagha misosi.

⁸ Gumazir maba en ziaba fe. Ezi igharaziba en zibagh asighasisi. Ezi marazi girakirangin e migia e gasighasisi, ezi igharaziba en gun uan namakabav gia ghaze, e arazir aghuibagh ami. Gumazir maba ghaze, e gumazir ifariba. Ezi kamaghin puvati, e gumazir guizin akabav geiba. ⁹ Marazi en gara, mati me e gifozir puvati. Ezi guizbangira, gumazamiziba bar moghiram e gifos. Marazi en gara ghaze, dughiar aviriba e atam ovei. Ezi guizbangira, e angamra ikiavira iti. Marazi en gara ghaze, God uam e akirmighasa mizazir ekial kam e ganidi. Ezi guizbangira, e aremezir puvati. ¹⁰ Marazi en gara ghaze, e bar osemi. Ezi guizbangira, e zurara bar akongegha iti. Marazi en gara ghaze, e onganarazibar min iti. Ezi guizbangira, e gumazamizir aviribar akurvazima, me Godin Duamin amodoghin, bizir aghuir aviriba bar izifa. Marazi en gara ghaze, e biziba puvatizi moghin pura iti. Ezi guizbangira, e Godin Duamin amodoghin, e biziba bar avirasemegha iti.

¹¹ Ia, Korinin itir Kraisin adarasi, e azenara bighvira ia mikimasa. E guizbangira uan naviba kuighava da isa ia ganidi. ¹² E uan naviba

6:7: 1 Ko 2:4, 2 Ko 10:4, Ef 6:11-13, 2 Ti 4:7 **6:9:** Sng 118:18, 1 Ko 4:9, 2 Ko 4:2, 4:9-10 **6:10:** 2 Ko 7:4, Fl 2:17, Kl 1:24

dukuazir puvati. Puvati, e ia bagha bar ifonge. Ezi ia uari uan navibar kumi. Ezi navir vamiran itir arazir kam, en tongin itir puvati. ¹³ Ki datirighin mati Afeziam uan boribav gei moghin, ki ia migei. Ia arazir e amibar min, ia uaghan uan naviba kuighiva da isi e daningam.

E Godin Dipenimin min iti

¹⁴ Kraisin adarazir azenan itir gumazamiziba, men araziba bar ighara. Kamaghin amizi, ia me ko porogh egh me ko ingangaribar amuan marki. Ki ian azai, Godin arazir aghuim ko arazir kuram ti manmaghin uaning ko porogh uaning ko ingaram? Eghti angazangarim ko mitatem manmagh uaning inigh ikiam? Bar puvatigham. ¹⁵ Krais ko Satan, aning ti navir vamiran iti, o? O, gumazir nighnizir gavgavim itim, ko gumazir nighnizir gavgavim puvatizim aning manmaghin nighnizir vamira ikiam? Bar puvati. ¹⁶ Manmagh su, e Godin Dipenim ko marvir guabar dipeniba isafuragham? God fomira kamagh migei, “Ki me ko iki, egh men tongin daruam. Eghti me nan gumazamizibar min ikiti, ki men Godin ikiam.” Kamaghin amizi, ia fo, e uari Godin zurara itimin dabirabir Dipenim.

¹⁷⁻¹⁸ Ezi Ekiam ua kamaghin migei, “Ia me ategh, egh mangi danganir igharazitamin iki. Egh ia bar deraghvira uari bagh gan, ia ua bizir Godin damazimin zuezir puvatizitam uam an suighan marki. Ki uabi ia inigh, egh ian Afeziamin min ikiti,

6:13: 1 Ko 4:14 **6:14:** Lo 7:2-3, 1 Sml 5:2-3, 1 Ko 5:9, Ef 5:7, 5:11
6:16: Wkp 26:12, Ese 37:27, 1 Ko 3:16, 6:19

ia nan boribar min ikiam.’ Godin bar gavgavir ekiam itim kamaghin migei.”

7

¹ Nan namakar aghuiba, e Godin e bagha in-abazir itir bizir kaba e da inigha gifa. Kamaghin, e nivafizim ko duam gami aning mizezir biziba, bar da batuegh, egh Godin damazimin bar zuegham. Egh e Godin atiating an apengan ikiam. Egh uari isi bar God danigh, egh Godin arazir zuezim zuraram an gin mangam.

Korinba navibagh irazima Pol bar akonge

² Ia uan naviba kuighiva, da isi e daning. E gumazitam arazir kuratamin a gamizir puvati. Egha e gumazitam pazava a gamizir puvati. Egha e gumazitam gifaragha puram an bizitam inizir puvati. ³ Ki akatam ia gasa migirigiar kam ia migeir puvati. Ia fo, ki fomira mikeme, e uan naviba bar ia ganiga egha bar ia gifueghivira ikiam. Egh e ovengam, o e angamra ikivira ikiam, arazir kam kamaghira ikiam. ⁴ Ki kamagh fogha egha bizitam modozir puvati. Ki bighvira ia mikimam, nan navim bar amiraghrizi, ki ia bagha bar akonge. Osimtiziba guizbangira e batifi, ezi da pura biziba. E ia ginighnisi, ezi bizir kam e gamizi, en naviba ia bagha bar akueghavira iti.

⁵ E ghua Masedonian itir dughiam, e avughsasa amuava avenge. Nguibar kam in osimtizir avirir maba zurara e isi. Gumaziba e ko akaba, e uari batogha uariv gei. Ezi atiatir nighniziba, en navir

averiabar aven iti. ⁶ Gumazamizir osimtiziba men naviba abinigha itiba, God men girakirangin tuiva navir amirizim me ganidi. Egha a Taitus amadzima, a uam e bagha izezima, en navir averiaba bar dera. ⁷ Taitus ua izezir arazir kamra, God e gamizi en naviba derazir puvati. Ia faragha Taitus gamizi an navim ian dera, egha a ian arazir kamın gun e geghani. Ian arazir kamın God uaghan en navibagh amizi da dera. Taitus kamaghın e miġia ghaze, ia nan ganasa bar ifonge, egha ararer kam ian navir averiabar iti. Egha ia na ko navir vamiran ikiasa bar puvira niġhnisi. Ezi kamaghın ki bar guizbangira bar akonge.

⁸ Ki fo akinafarir ki ia bagha osirizim ia gamizi, ian naviba oseme. Ezi ki uabi bizir kam miġhıgha a ġniġhnizir puvati. Ki guizbangira faragha bizir kam ġniġhnıgha egha ian apangkufi, egha datirıghın puvati. Akinafarir ki ia bagha osirizir kam ia gamizi, ia osemegha aghumsiki. Ezi arazir kam bar dughiar otevimram iti. ⁹ Ezi ki datirıghın bar akonge. Ki fo, ia oseme, ezi ki bizir kam bagha bar akongezir puvati. Ki fo, ian osimtizim ko aghumsizim ia gamizi, ia uan navibagh ira, ezi ki bizir kam bagha bar akonge. Ki fo, God uabi ia gamizi, ian naviba osemegha aghumsiki. Ezi en miġirıġiar kataba bar ian navibagh asıghasıghizir puvati. ¹⁰ E fo, Godın otivir osimtiziba ko aghumsizir araziba, da gumazamizibagh amima, me uan navibagh iraghrasi. Arazir kamın God uam en akura. Kamaghın, e arazir kam bagh uan navibagh isın niġhnizir

7:6: 2 Ko 1:3-4, 2:13 **7:8:** 2 Ko 2:4 **7:10:** 2 Sml 12:13, Snd 17:22, Mt 26:75, 27:3-5, Hi 12:16-17

aviribara amuan markiam. Ezi nguazir kamın osımtızıba ko aghumsızir arazıba, da gumazamiz-ibagh amıma ovevem otifi. ¹¹ Ia kamaghın deragh nıghnıgh. God ia ganıngızir osımtızir kam, bizir bar aghuir ıgharagha garıba dar ia gami. Bizir kamın God ia gamızı, ia uari uari bagha uan osımtızim deravıra bıghvıra mıkimasa ia ifonge. Ezi God ian navıba fezi, ia gumazir arazir kuram gamızimın atarı. Ezi a ia gamızı, ia an atiatingi. Ia datırıghın mıghıgha e gıñıghnıgha, egħa gumazir arazir kuram gamızimın arazim akırasa pamten ingari. Arazir ia mıgırıgıar kam akırasava amıba, kamaghın akagħa ghaze, ia Godın damazımın osımtızitam itir puvati.

¹² Kı akınafarir kam ia bagħa an osira, egħa arazir kuram gamızir gumazım gıñıghnıgha an osirızir puvati. Egħa gumazir ıgharazir pazava a gamım, kı uagħan a gıñıghnıghızir puvati. Bar puvati. Kı kamaghın ifonge, ian arazir aghuım azenım gırıghti, ia Godın damazımın deragh fogħ suam, ia bar na gifonge. Bizir kam bagħa kı akınafarir kam osiri.

¹³ Ezi datırıghın ian arazir kam e gamızı, en navir averıaba amıraghavıra iti. En navıba amırazıma, e bar akonge. Ia Taitusın akuragħa an osımtızıba gıvazı, an navım amıra. Ezi bizir kamın e guızbangıra bar akonge. ¹⁴ Kı faragħa ian arazir aghuıbar gun Taitusın mıgıa egħa ian zıaba fe. Egħa uan mıgırıgıar kamın aghumsızim inızir pu. Puvati. Akar e ian arazir aghuıbar gun mıkememizıba, da guızbangıra. Kamaghın datırıghın Taitus fos, e ian zıaba fer mıgırıgıaba,

da bar guizbangira. ¹⁵ Taitus ia bagha izezir dughiamin, ia atiatia nigha, egha a inigha, bar an migirigiabar mirara ghue. A ian arazir kam ginighnighavira ikia egha bar ian apangkuvigha egha navim ia bagha ikiavira iti. ¹⁶ Ki datirighin bar fogha ghaze, ia arazir aghuibara damuam. Kamaghin ki bar akonge.

Korinba, Judian itir Kraisin adarazir akurvaghsi dagiabar arigh

8

(Sapta 8-9)

*Kraisin adarazi, Judian itir Kraisin adarazi
bagha dagiaba arisi*

¹ Nan adarasi, e kamaghin ia mikimasa, God Masedonian Provinsin itir siosba bar men apangkuvigha men akurvasi. ² Osimtizer ekiam me batozi, dughiar kamın me biziba bar puvati. Ezi God me gamizi, me bar akuegha, egha Kraisin adarazigh nighnigha, egha men akurvaghasa dagiar bar aviriba arizi, da bar izifa. ³ Ki deravira kamaghin ia mikimasa, me uari uan ifongiamin gin ghua dagiar kaba aningi. Bizir me daningamin itiba, me da aniga, egha dagh isin bar aviriba aningi. ⁴ Me pamten e gaghora e migia ghaze, e men amamangatighti, me Godin apangkuvir arazim inigh, siosin igharaziba ko ingar, egh Judian itir Godin gumazamizibar akurvagham. ⁵ E kamaghin nighnisi, me dagiataba aningam.

Ezi men arazir aghuim, en niġnizi moghin, bar a gafira. Me uari isa God bar a ganiga, egha God ifongezir arazim in gin ghua egha uaghan uari isa bar e ganingi.

⁶ Taitus faragha God in apangkuvir arazim in gin ghua ingangarir aghuir kam ian tongin a gami. Kamaghin amizi, e anemadi, eghti a uamategh mangi, uan ingangarir nam bar anegivagham.

⁷ Bizir ia amiba bar, da guizbangira bar dera. Ia niġnizir gavgavim God in ikia, egha deraviram an gun miġei. Egha ia fofozir ekiam ikia, egha God in ingangarim damuasa bar moghira ifonge. Egha ia uaghan e bagha bar ifonge. Kamaghira, datirighin ia apangkuvir arazim in gin mangiva a gisin arazir bar aghuir kam isafuragh ingangarir kam damu.

⁸ Ia nan akar kam in girara mangasa ki akar gavgavim ia ganidir puvati. Puvati, ki kamaghin niġnigha ia miġei, gumazamizir igharaziba ingangarir kam damuasa naviba me dikafi. Eghti ia damuamin arazir manatamin, ki dar ganiva da tuisigh deragh dagh fogham, ia igharaz darazigh ifongezir arazim a guizbangrama otifi, o puvati?

⁹ Ia fo, en Ekiam Krai Iesus, en apangkuvir arazim bar ekefe. A God in Nguibamin bizir aghuir bar aviriba ikia, egha ia bangin nguazir kam in izegha onganarazim in min iti. A ian akuraghti, ia bizir aviriba iniasa, ezi kamaghin a biziba puvatizir gumazim in min oto.

¹⁰ Ki datirighin ia dagiaba arizir ingangarir kam in uan niġnizim ia daningasa. Ia azenir givazim in ingangarir kam ia a gamizi a dikafi.

Egha ia ingangarir kam damuasa bar ifonge. ¹¹ Egh ia datirighin ingangarir amir kam, ia gavgavigh anegifagh! Ia faragha ingangarir kam damuamin ifongiam iti moghin, ia zuamira a damigh anegifagh. Ia itir bizibar amodoghin, ia ingar mangi otogh. ¹² Gumazim bizibar aningsi bar ifueghti, God da inisiva bar akuegham. God bizir gumaziba vaghvagha ikiava anidibagh nighnigha, egha bizir me anidiba isi. A gumazir biziba puvatizibagh nighnigha egha men araziba tuisizir puvati.

¹³⁻¹⁴ Ki ia osimtizir ekiam aterti, igharaz darasi deravira ikiasa, ki migeir pu. Puvati. Ki e arazir magh garibara e vaghvagh uarir amuasa, ki ifonge. Ia datirighin dughiar kamın bizir aviriba iti, egha ia biziba otevezir gumamazibar akuragh. Eghti gin ia bizibar oteveghti, me bizir avirir me itibar ian akurvagh. Kamaghin, ia bar arazir vabara amu, egh ia deravira ikiam. ¹⁵ Mati Godin Akınafarim mikeme, “Dagher avirir gumaziba iniziba, da me isir dibobonim gafirazir puvati. Ezi dagher muziarir gumaziba iniziba, men dagheba otevir puvati.”

Pol gumaziba amangizima me Korinın ghue

¹⁶ God Taitusin navim fezima, an e ko nighnizir vamirama ami, egha uaghan ian akurvaghasa bar akonge. Kamaghin e God minabi. ¹⁷ E ua ia bagh mangasava an azangsisı, ezi a mangasa bar ifonge. Egha a uaghan ingangarir kam damuasa bar ifonge. Kamaghin amizi, a uabi ifuegha, egha ia bagha ghu. ¹⁸ Ezi e uaghan Kraisin adarazir

mav amadima, a Taitus ko mar zui. Egha gumazir kam siosba bar dar akar aghuim akura, egha iziam iti. ¹⁹ Ezi bizir kamra puvati. Siosba, en gin daru egh apangkuvim itir ingangarir kam damuasa, anemisevegha ghaze, an en akuragh dagiabar arigham. E kamagh sua, e ingangarir kamın e Ekiamın ziam fam, eghti uaghan gumazamiziba fogham, en naviba ingangarir kam damuasa dikavima e a gami. Bizir kamning bagha, e ingangarir kam gami. ²⁰ E bizir ekiar gumazamiziba aningizir e garim, gumazitam a bagh akar kuratam e gasan e aghua. Kamaghın amizi, e Kraisin adarazir kav inizi an e ko izi. ²¹ E arazir aghuibara damuasa. Egh e arazir aghuir kam Godın damazimra a damuan aghua. Puvati, e gumazamizibar damaziba uaghan, dar amuam.

²² Ezi e Kraisin adarazir gumazir igharazir mam uaghan anemadazima, an aning ko zui. E dughiar aviribar ingangarir guar aviriba a ganiga an garima, a gavgavigha deragha dagh ami. A bar fo, ia bar arazir aghuibara damuam. Kamaghın datirighın a ingangarir kam damuasa bar ifonge.*

²³ Ia Taitus gifogha gifa, a nan roroam ko na ko ingarir gumazim, egha a ian akurvasi. Ezi en aveghbuar kamning, ia kamaghın aning gifo, aning siosbar ingangarir gumazimningın ikia, aningın ingangarimın aning Kraisin ziam fe. ²⁴ Eghti ia arazir bar aghuibar gumazir kabar amu. Eghti

8:21: Snd 3:4, Ro 12:17, Fl 4:8, 1 Pi 2:12 * **8:22:** (8:22) E aveghbuar, Taitus ko Korinın mangasava amir kamningın ziamning, e deragha aning gifozir puvati. Pol ves 18 ko 20ın mavın gun mikeme. Egha igharazitav Pol ves 22ın an gun mikeme. **8:24:** 2 Ko 7:13-14, 8:1-7

ian arazir kam siosbar gumamazizibar akaghti, me fogh suam, ia guizbangira igharaz darazigh ifonge. Egh me fogham, e faragha me migia e ian ziam fe, ezi akar kam, a guizbangira, e pura migeir puvati.

9

Korinba dagiaba Godin gumamazizibar akur- vaghsi dar aningam

¹ Ia dagiar e Godin gumamazizir Judian itibar akuraghasa arighizibagh fogha gifa. Kamaghin amizi, ki akar ruaritam bizir kam bagh an osiran kogham. ² Ki fogha gifa, ia igharaz darazir akur-
vaghasa ian naviba dikavigha gifa. Ezi ki zu-
razurara ian ziaba Masedonian gumamazizibar
damazibar da fe. Ki kamagh me migei, “Azenir
givazim Akaiaba ingangarir kam damuasa biziba
akirigha gifa.” Egha me orazi ia dagiaba aningasa
bar ifonge, ezi bizir kam Masedonian aviribar
naviba fema me uaghan dagiabar aningasa. ³ Ezi
nan migirigiar ki ian ziaba fer kaba, pura bizimin
min otivan, ki kamaghin aghua. Ki kamaghin
ifonge, ia dagiaba arighiva, egh ki mikemezi
moghin, ia da me daningsivira ia gan iki. Ki bizir
kam ginighnigha, egha aveghbuar kaba aman-
gizi, me ia bagha izi. ⁴ Ki guizbangira nighnizir
gavgavim kamaghin iti, ia dagiabar aningasa da
arigha mizuai iti. Nan nighnizim Masedonian
gumazitaba na ko izi ganti, ia dagiaba arighan
koghti, ki bizir kam in aghumsizim iningham. Eghti
ia uaghan bar aghumsigham. ⁵ Kamaghin ki

ghaze, ki gumazir kaba amadaghti me faragh izi ian ganam, egh ian akuragh dagiar ia daningasa akam akiriziba, da akirigh egh da amadaghti da mangam. Eghti ki izamin dughiamin, gumaziba ian ganti, ia bar akuegh egh dagiar kabar aningam. Egh me kamaghin nighnighan kogham, e men dagiaba okimasa me gifari. Puvati.

⁶ Ia deragh bizir kam ginighnigh. Gumazim dagher bofera dikaragh, a bar bofera iniam. Eghti gumazim dagher aviribar karagh, a dagher bar aviriba iniam. ⁷ Kamagh amizi, ia bar vaghvagh deravira faragh nighnigh, egh bizir ia aningasa ifongezim faragha a gifogh. Gumazitam uan bizitam aningsi egh osiman maraghe, egh suam, me bizibara aningasa puvirama e gaghora e abiri. Gumazir bar akuegha uan ifongiamin gin ghua biziba anidim, God gumazir kam bar a gifonge. ⁸ God bizir aghuir guar aviriba ia daningamin gavgavim iti, eghti ia bizir aghuir bar aviriba ikiam. Kamaghin, ia zurazurara biziba bar izivagham. Eghti ia ingangarir aghuiba bar dar amusi, bizir bar aviriba ia bagh izivagh ikiam. ⁹ Godin Akinafarim arazir kam migia ghaze, “Gumazir bizir aviriba isa onganarazibagh anidim, a mati gumazim dagher oviziba oparasa pura tintinibar nguazim mikiri. Ezi an arazir aghuim zurazurara ikiavira iti.” ¹⁰ God dagher oviziba gumazibagh anidima me uan azenibar da opari. Egha dagher guar bar aviriba isa gumaziba bar me ganidima, me da api. Kamaghira God biz-

9:6: Snd 11:24, 22:9, Ro 12:8, Ga 6:7-9 **9:7:** Lo 15:7, Snd 11:25, Ro 12:8 **9:8:** Snd 28:27, Fl 4:19 **9:9:** Sng 112:9 **9:10:** Ais 55:10, Hos 10:12, Mt 6:1

iba uaghan ia daningti, ia bar izivagham. Kamaghira ia Godin gumazamizir igharaziba men akurvagham. Eghti ian arazir aghuiba otiv mangvira ikiam, mati gumazim dagher oviziba oparizi dar dagheba otiva ghuavira iti. ¹¹ God zurara bizir bar aviriba ia daningti, ia bizir aviriba igharaz darazi daningamin tuavim ikiam. Eghti en ingangarimin, ia me daningamin bizir kaba, me damighti, me God bar a minabagham.

¹² Kamagh amizi, ingangarir ia amir kam Godin gumazamizibar akuraghti, me uam bizibar oteveghan kogham. Egh uaghan ingangarir kam gumazamizibar amighti, me God bar a minabagham. ¹³ Ingangarir ia amua men akurvazir kam, a ian arazir aghuim bar azenaram anakagham. Eghti me fogh suam, ia Kraisin akar aghuim guizin a inigha, deraghavira an akamin gin zui. Eghti me bizir avirir ia me ganingiziba, ko bizir ia gumazamizir igharazibagh aningiziba uaghan dar gan, egh Godin ziam fam. ¹⁴ Egh me kamaghin fogham, Godin apangkuvim guizbangira bar ia gizifa. Kamaghin, me bar ia gifuegh, egh God bar deravira ia damusi, me ia bagh Godin azangsigham. ¹⁵ Bizir aghuir God e ganingizim, a guizbangira bar ekefe, ezi e a mikimamin akabagh asa. E pura bizir ekar kam bagh God minabagham!

**Gumazir maba akar kuramin
Polin mikeme, egha Korinbagh
amizi, me Polin oseme. Ezi Pol**

men niġniziba ua dar kiri.

10

(Sapta 10-13)

Pol gumazir an ingangarim abinasava amibar akaba ikarvasi

¹ Gumazir maba kamaghin akam na gasa na miġia ghaze, Pol e ko ikia bar uabi abiragha iti. Egha a saghon ikia akar bar gavgaviba e ganidi. Ezi ki Pol, nan ifongiam kamakin, ia uari amiragha itir arazim, ko igharazibar asughasugha deragha me gamir arazir Kraiss amizim ginighnigh. Egh ki Kraissin arazir kabar gin ghua, egha akar ki miġeiba ia deragh dagh niġnighasa ki ian azangsis.* ² Ki kamagh ia gaghora ia mikimasa, ia deravira ganigh fogh, ki izi ia ko ikiva uam akar bar gavgavitam ia mikiman maraghe. Ki, gumazir e miġia ghaze, e nguazimin bizibar gin zuiba, ki akar gavgavim me mikimamin gavgavim iti. ³ Guizbangira e nguazir kamın iti, egha e nguazir kamın itir gumazibar mın misozir puvati. ⁴ Ezi inogovir bizir e suighiziba, da nguazimin inogovir biziba pu. Bar puvati. Bizir kaba, Godin gavgavim dar iti. Eghti e da suighiva apanibar divinir gavgavim abighrarigham. ⁵ Egha e

10:1: 1 Ko 2:3 * **10:1:** (10:1) Sapta 10-13in itir miġirigiaba, ada 2 Korinin itir saptan igharaziba, mong adar mirara ghuzir puvati. Pol sapta 9in miġia ghaze, a Korinbar araziba bagha bar ifonge. Egha ua sapta 10in bar akar gavgavibar me gami. Bizir kamın fofozir gumazir maba kamagh niġnisi, Sapta 10-13in akinafarir Pol dughiar igharazimin osirizimin aven iti. Ezi gin moghirama gumaziba virara aning isafura. **10:2:** 1 Ko 4:21 **10:4:** 1 Ko 2:5, Ef 6:13-17, 1 Te 5:8, 1 Ti 1:18 **10:5:** 1 Ko 1:19, 3:19

ifavarir akaba, ko nighnizir guar aviriba dikabiri. Nighnizir kaba, gumamaziba Godin fofozim ini-asava amima, da men tuaviba apiri. Ezi e gumamazibar nighniziba ikiaghariki, mati me gumazir kuram isa kalabus gati. Egh e men nighnizibar amighti, men nighniziba Kraisin akamin girara mangasa. ⁶ Ezi e iarara mizuai. Ia en akaba bar dar gin mangiti, e gumazir akaba batoziba, mizazim me daningam.

⁷ Ia bar deravira bizir azenan itir ia gariba tuisigh. Egh gumazitam uabira uabi mikim suam, a guizbangira Kraisin anav, egh a bar deravira nighnigh egh kamaghin fogh, e uaghan an mirara Kraisin ananaba. ⁸ Ekiam ingangarir kam damuasa gavgavim e ganingi. Egha, e ian nighnizir gavgaviba fasa, a ifonge. Egha e ian nighnizir gavgavibagh asighasighan a bar aghua. Kamagh amizi, ki ingangarir e amir kam bagh bar akueghiva, egh uan ziaba tong ada fegh, egh akar mikemezir kam in aghumsighan kogham. ⁹ Ia kamaghin na ginighnigham ki aghua, ki gumazir akinafariba ia bagha da osira egha atiatim ia ganidim. ¹⁰ Gumazir maba guizbangira kamaghin na migei, Polin akinafariba akar gavgavir igharagha gariba dar iti. Ezi a uabi iza e ko migeir dughiaba, e an garima a gavgaviba puvati. Egha akam akurir arazim bar deragha a gifozir puvati. ¹¹ Gumazir migirigiar kabagh amiba, me bar deragh nighnigh egh kamaghin fogh, arazir e iza ia ko ikia amiba, da mati arazir e saghon ikia ia bagha

10:6: 2 Ko 2:9
2 Ko 12:6, 13:10

10:7: 1 Ko 3:23, 14:37, 2 Ko 5:12, 1 Jo 4:6
10:11: 2 Ko 7:14, 12:6, 13:2, 13:10

10:8:

Akɪnafarim osirizɪ moghin, da adar mɪrara ghu.

¹² E kamagh mikɪman kogh, uari tuisigh suam, e gumazir uarira uan ziaba feba ko, e virara ghue. Egh e kamaghɪn mikɪman kogham, en araziba men araziba ko magh ghu. Puvati, gumazir kaba uari uan araziba tuisisi. Egha gumazir mam uan arazim igharazitavɪn arazim koma a tuisisi. Gumazir kamaghɪn amiba, me fofozir aghuiba bar puvati. ¹³ Ezi e uari uari gisivagh pɪn mavanangan aghua, eghti en ziaba bar pɪn mar ikiam. Puvati, e ingangarir God e bagha inabazim damuasa, egh God e bagha abarazi moghin, e uan araziba tuisighasa. Ezi ingangarir God e ganingizir kamɪn ababanim, ia Korinba uaghan aven iti. ¹⁴ Ezi ingangarir God e ganingizir kamɪn ababanim, a uaghan ia avara. Kamaghɪn, dughiar e akam ia mikirim, e ababanir kamɪn ikiavkinizir puvati. Erara bar faraghavira Korinɪn iza akar aghuir kam ia bagha a inigha ize. ¹⁵ E uan ababanim gafirazir puvatigha, egha gumazir igharaziba amizir ingangarim ginighnigha, egha uan ziaba fer puvati. Bar puvati: E ingangarir God e ganingizim guizbangrama a damuasa ifonge. Eghti ian nighnizir gavgaviba gavgavighti, en ingangarir kam ian tongɪn bar ekevegham. ¹⁶ Eghti e akar aghuim inigh ian girakirangɪn itir kantribar mangam. Enguibar gumaziba ingangarim gamigha givazibar mangan aghua. Egha e gumazir igharaziba amigha givazir

10:12: 2 Ko 3:1, 5:12 **10:13:** Ro 12:3 **10:14:** 1 Ko 3:5, 3:10, 4:15, 9:1 **10:15:** Ro 15:20

ingangarim bagh pura uan ziaba fan aghua.†
 17 Godin Akinafarim kamaghin miġei, “Gumazitam bar akueghsi, egh Ekiam bagh bar akongegh.”
 18 E fo, gumazim bar akuegha uabira uan ziam fe, gumazir kam Godin damazimin ziaba puvati. Bar puvati. Eghti Ekiam gumazimin ziam fiti, gumazir kam guizbangira ziam iti.

11

Polin arazim Aposeġin ifavaribar arazibar mirara ghuzir puvati

¹ Ia nan amamangatighti, ki onganizi moghin tong mikemeka. Ia nan amamangatigham, o?
² God gumazamiziba anarirama apengan ikiasava a ifonge. Ezi kamaghira, ki uaghan ia Kraisra gin mangasa, ki ifonge. Ki ia Kraisin adarazir mirara ikiasa ki ia misefe, mati ki amizir igiar bar zuezim a inigh, an par a ko poroghamim, mangi a daningam. ³ Ia kuruzim fomira Eva gifarazir eghaghanim ginighnigh. Ki kamaghin atiatingi, bizir Eva batozir kam uaghan ia batogham. Gumazir kuram ia gifaraghan maraghe, eghti ia ua Krai baghavira itir guizin arazim ategham. ⁴ Ki fo, gumazir maba ia bagha iza Iesusin igharazimin akam ia mikiri. Kar Iesusin e akam ia mikinizim, puvati. Ezi arazir kam in ia duar igharagha garim ini. Kar ia faragha inizir Godin Duam puvati. Ia

† **10:16:** (10:16) Pol, Korinin girakirangin itir kantribav gei. Kar, a ti Korinin aruem uaghiri naghin itir kantribagh niġhnisi. A ti Rom ko Spen aningin miġei. **10:17:** Ais 65:16, Jer 9:24, 1 Ko 1:31

10:18: Snd 27:2, Ro 2:29, 1 Ko 4:4-5 **11:2:** Hos 2:19-20, 1 Ko 4:15, Ga 4:17-18, Ef 5:26-27, Kl 1:28 **11:3:** Stt 3:1-5, 3:13, Jo 8:44, Hi 13:9, 2 Pi 3:17 **11:4:** Ga 1:7-9

akar aghuir igharazim ini. Kar akar aghuir ia faragha inizim puvati. Ki fo, me ian tongin arazir kam gamizi, ia pura uari isava men migirigiabar gin mangasava ami.

⁵ Ia orakigh! Ki ghaze, ia gumazir “Aposelin ekiaba” ariziba, me na gafirazi ki men apengan itir pu. Bar puvati. ⁶ Guizbangira, ki akam akurir arazim mong deragha a gifozir puvati. Ezi nan fofozim otevezir puvati. Arazir e zurarama amibar, e uan fofozim gumamaziziba bar men akakasi, ia deravira dar gani.

⁷ Ia fo, ki Godin akar aghuim ia mikini, egha ingangarir kamın izevitam inizir puvati. Arazir kamın, ki ia fasa, egha uabira uabi abiragha iti. Manmaghin ami, arazir ki amir kam, ki ti arazir kuram gami, o? Puvati. ⁸ Ki ian tongin ingangarim gamima, ezi siosin igharaziba nan akurazi, ki me da dagiaba ini. Arazir kamın mati, ki men biziba okemegha egha ian akura. ⁹ Dughiar ki ia ko itimin, ki dagiabar otevegha, egha da bagha ian tavin azangsizir puvati. Puvati, Kraisin marazi Masedonian Provinsin ikegha iza bizir ki otevegha ifongeziba, me bar dar nan akura. Ki kamaghin nighnisi, ki osimtizim ia daningan aghua, egha nighnizir kam suiraghavira iti. ¹⁰ Ki fo, ki uan arazir kam bagha uan ziam fe. Ezi Kraisin guizin akam na ko itima, ezi ki guizin kamagh migia ghaze, Akaiian Provinsin nguibabar bar, dar gumazitam ki uan ziam fer arazir kam bagh, nan

11:5: 1 Ko 15:10, 2 Ko 12:11, Ga 2:6 **11:6:** 1 Ko 1:17, 2:1, 2:13, 2 Ko 4:2, 10:10, Ef 3:4 **11:7:** 1 Ko 9:12, 9:18 **11:9:** 2 Ko 12:13, Fl 4:15-18, 1 Te 2:9 **11:10:** 1 Ko 9:15

tuavim apirighan kogham. ¹¹ Ki tizim bagh kamaghin damuam? Ki ti ia gifongezir pu? Puvati, God bar fo, ki bar ia gifonge.

¹² Gumazir maba uarira uan ziaba fasa tuaviba buri, egha gumazibar damazibar e ko magh otivasava ami. Ezi ki men tuavir kam apirasava ami. Ki kamaghira ingar manmaghira ikiam.

¹³ Gumazir kaba me aposelin ifavariba ko ingarir gumazir ifavariba. Me gumazibagh ifara uan araziba otavkiri, eghti gumazamiziba men gan suam, me guizbangira Kraisin aposelbar iti.

¹⁴ Eghti ia men arazir kurabar gan, egh digavir kuram damuan marki. E fo, Satan uabi uan arazim oteghavkinigha, egha angazangarimin enselin min oto. ¹⁵ Kamaghin amizi, Satanin ingangarir gumaziba uaghan uan araziba otevkigh, egh Godin arazir aghuimin ingangarir gumazibar miraram otogham, eghti e kamaghin ganigh digavir kuram damuan markiam. Me gin me amir arazir kurar kam baghivira ivezim guizbangiram a iniam.

Pol Aposelin ingangarim gamir dughiamin, an osimtizir bar aviriba ateri

¹⁶ Ki faragha mikemegha gifa, egha datirighin ua migei, ia nan migirigiar kam baragh egh kamaghin nighnighan marki, ki gumazir onganim. Egh ia gumazir onganimin na arisi, a uaghan dera. Egh ia nan amamangatightima, ki uan ziam tong a feka.

¹⁷ Ki Ekiamin ifongiamin gin ghua migirigiar kam gamir puvati. Ki gumazir onganimin min migia,

11:13: Ro 16:18, 2 Ko 2:17, Ga 1:7, Fl 3:2, 2 Pi 2:1, MAA 2:2 **11:14:** Ga 1:8 **11:15:** 2 Ko 3:9, Fl 3:19 **11:16:** 2 Ko 12:6

uabi uan ziam fe. ¹⁸ Gumazir aviriba nguazimin bizibar gin ghua, egha uari uan ziaba fe. Eghti ki uaghan arazir kamın gin mangi, egh uan ziam fam.

¹⁹ Ia gumazir nighnizir aghuiba itiba, gumazir onganiba migirigiar onganiba ia daningasa, ia bar ifonge. ²⁰ Bar guizbangira, gumazitam ia gati-vaghti, ia mati kalabuziar gumazibar min ikiam, o a ian biziba bar da givagham, o a ia gifar ia isi uan gavgavimin apengan darigham, o a uabi uabi damigh egh gumazir ekiamin min ikiam, o a ian tav akar kurabar a damuva, mati a an guam apezegham, eghti gumazir arazir kabar ia gamiba, ia uari men amamangatighti, me uari ifongezi moghin ia damuam. ²¹ Iavzika, e arazir kabar ia damuamin gavgaviba puvati. Ki ia arazir kurar kaba aghuran bar aghumsiki.

Eghti gumazitam uan arazir an amiba bagh gavgavigh mikimam, eghti ki uaghan gavgavigh mikimam. Ki fo, ki datirighin gumazir onganimin min migei. ²² Me ti Hibrun gumaziba? Ki uaghan, ki Hibrun gumazir mam. Me ti Israelin gumaziba? Ki uaghan Israelin gumazir mam. Me ti Abrahamin adarasi? Ki uaghan Abrahamin adarazir mav. ²³ Me ti Kraisin ingangarir gumaziba? Ki datirighin gumazir bar onganimin min migei. Kraisin ingangarimin, ki bar me gafira. Nan ingangarir ki amizir kam, bar men ingangarim gafira. Dughiar aviribar gumaziba na isa kalabus gati, ezi osimtizir kabar ki gumazir kaba guizbangira bar me gafira. Dughiar

bar aviriba me na fozorosi, ki dar dibobonim gifozir puvati. Dughiar aviribar ki atam ovia taghrasi. ²⁴ Ezi Judaba benim isa, 39 plan ifozorozibar na gami. Arazir kam, 5 plan dughiar abar na bato.* ²⁵ Dughiar 3 plan, me aghorim na misoke. Egha dughiar mamim me dagiaba na ginifi. Ezi dughiar 3 plan, ki kuribar aven itima da ongarim ghiraghu. Ki dimagarim ko aruer vamiran ongarim gisin pura iti. ²⁶ Dughiar aviribar ki saghuiabar ghua, egha dipabar ovengasava ami, egha okimakiar gumazibar dafaribar atam ovei. Egha uan adarasi Judabar dafaribar atam ovia, egha uaghan Kantrin Igharazibar Gumazibar dafaribar atam ovei. Egha nguibar ekiabar aven atam ovei. Egha ruaribagh arua atam ovei. Egha ongarim gisin arua atam ovei. Egha ifavarir Kraisin adarazir dafaribar atam ovei. ²⁷ Ki osimtiziba itir ingangarir bar aviribagh ami. Ki dughiar aviribar dimagaribar ingara egha deraviram akuir puvati. Mitiriaba nan azi ki pura iti. Egha dipam bagha kuarim nan piri. Dughiar aviribar ki dagheba puvati. Ezi dughiar aviribar arugharuzim na isima, ki daghuamin korotiar mitiaba puvati. ²⁸ Ezi osimtizir avirir igharazir na batoziba, ki dav kiman aghua. Egha ki dughiar

11:24: Lo 25:3 * **11:24:** (11:24) Lo 25:1-3, a kamaghin migei, Israelba gumazitam fofozim a daningsiva benimim a ifozorogh, egh me mengvira a ifozorogh mangi 40ra tugham. Ezi Judaba nighnisi, me ti paza mega ghua ababanim gafira. Kamaghin amizi, Judaba gumazim fofozim a daningsiva, egh mengvira a misogh a ifozorogh mangi 39ra tugham. **11:25:** Ap 14:19, 16:22, 27:41 **11:26:** Ap 9:23, 13:50, 14:15, 20:3, 23:10-11 **11:27:** Ap 20:31, 1 Ko 4:11, 2 Ko 6:5 **11:28:** Ap 20:18-21, 20:31

abar bar, ki siosbar ganamin ingangarim atera a ginighnisi. Ezi bizir kam osimtizer ekiam na gati. ²⁹ Eghti Kraisin adarazir tav, gavgaviba puvatigham, eghti ki uaghan gavgaviba puvatigham. Eghti bizitam otogh Kraisin adarazir tav damighti, an arazir kuramin irigham, eghti ki arazir kam bagh guizbangira osemegh ataram.

³⁰ Tuaviba bar puvatighti, eghti ki uabira uan ziam fam, egh ki bizir otivigha nan gavgaviba puvatizer arazimin akaziba, ki dav kimam. Bizir kam bagh ki uan ziam fam. ³¹ God, a en Ekiam Iesusin God koma an Afeziam, a fo, ki ifari puvati. E an ziam zurazuraram a fam. ³² Ki Damaskusin nguibar ekiamin itima, Atrivim Aretas nan suiragh egh na kalabus darighasa, kamaghin a uan midorozir gumazibav kemezi, me nguibamin divazimin tiarakabar tuivigha na bagha gari. ³³ Ezi Kraisin adarazir marazi, na isa akirar ekiam garugha, egha akiram isa, divazir torimin azenan nimira na ataghrazima, ki izaghirava egha azenan nguazimin otogha tu. Egha arazir kam in ki midorozir gumazibar dafarimin modogha arav ghu.

12

God irebamin min amir bizimin, akar aviribar Polin mikeme

¹ Ezi tuaviba ua puvati. Ki uabi uan ziam fam. Arazir kam guizbangrama en akuraghan kogham. Ezi marki, ki irebaba ko akar mogomer God nan akazibav kimam. ² Ki Kraisin adarazir mav gifozi,

God fomira, 14 plan azenibar faragha, a inigha ghua namba 3 overiamin ghuavanabogha Godin Nguibamin oto. Ki fozir puvati, a ti uan nivafizim sara ghu, o a uan nivafizim ategha duamin ghu. God uabira bizir kam gifo.* ³⁻⁴ Ki kamaghin fo, God gumazir kam inigha uan Nguibar Aghuarimin ghu. (A uan nivafizim ikiavira iti, o uan nivafizim ategha duamin iti, ki fozir puvati, God uabira fo.) Egha a Nguibar Aghuarir kam in ikia akar gumazibav kiman koghamiba barasi, ezi akar kaba akunamin anogorozim iti. ⁵ Ki gumazir kam in ziam fasa ifonge, egh ki uabira uan ziam fan kogham. Ki kamaghin mikim suam, ki gavgaviba puvati, egh ki bizir kam baghivirama uan ziam fam.

⁶ Ki guizbangin uan ziam fisi, ki gumazir onganimin min mikiman kogham. Ki guizin akamra akunam. Ki ghaze, gumazamiziba nan nighnizimra gin mangi egh ziar ekiam na daningan, ki aghua. Nan nighnizim kamakin: Me nan arazir ki amiba, ko akar ki kuribara gan, egh arazir kam in me nighnizir aghuim nan iki. Kamaghin, ki uabira uan ziam fan aghua.

Bizim dikonir atarimin min Polin mikarzim mitifi

⁷ God bizir bar aghuiba nan akakaki, egha kamaghin aghua, ki bizir kabagh nighnigh egh ki uan arazim bagh bar akuegham. Ezi a dikonir atarimin min garir bizir mam ataghizi a iza nan mikarzim mitiva na ko ikiavira iti. Bizir kam,

* **12:2:** (12:2) Akar kam "Kraisin adarazir mav," kar ti Pol uabi. Ves 7in gan. **12:5:** 2 Ko 11:30 **12:6:** 2 Ko 10:8, 11:16 **12:7:** Jop 2:6, Ese 28:24, Lu 13:16, Ga 4:13-14

a Satanin ingangarir gumazim, a na dikabiraghti ki bar akuegh egh uabira uan ziam fan koghasa, a ize.† ⁸ Ki dughiar 3 plan bizir kam batoghasa Ekiamin azangsiha a gakaghone. ⁹ Ezi a kamaghin na mihei, “Nan apangkuvim ni baghavira iti, eghti ni bizitam oteveghan kogham. Guizbangira, nan gavgavim, gumazir gavgaviba puvatiziba, bar me gizefi.” Ekiam kamaghin mikemezi, ki datirighin gumazir gavgaviba puvatizimin min ikia bar akuegha iti, eghti Kraisin gavgavim na ko iki na avaragham. ¹⁰ Guizbangira, dughiar ki gavgaviba puvatizim, dughiar kamra ki gavgavir bar ekiam iti. Kamaghin amizi, Kraisin ziam bangin ki gavgaviba puvati, ezi gumaziba pazavira na gami, ezi osimtizer aviriba na batifi, ezi gumaziba arazir kurabar na gami, ezi gumaziba bar na gasighasighasava ami. Ezi ki arazir kabagh nighnigha nan navir averiam bar deravira uabin asugha iti.

Pol Korinin itir Kraisin adarazir nighnizir gav-gavim damighti me gavgavighasa ifonge

¹¹ Ki miheir migirigiar kam, a gumazir on-ganimin migirigiamin min ghu. Ezi ia uari na gamizi, ki migirigiar kam gami. Ia nan arazir aghuiba dar, gun mikemeghti, deragham. Ia kamaghin amizir puvati, ki uabi mihei. Guizbangira ki pura bizim, egha ki ian “Aposelin Ekiaba” bar men

† **12:7:** (12:7) Pol ghaze, dikonir atarimin min garir bizim an mikarzim mitifi. Kar guizbangira dikonir atarim puvati. Kar ti osimtizitaba an mikarzim batozima, a bizir kam gisin akar isin zuim mihei. **12:8:** Mt 26:44 **12:9:** 2 Ko 11:30, Fl 4:11-13, 1 Pi 4:14 **12:10:** Ro 5:3, 2 Ko 7:4, 13:4 **12:11:** 2 Ko 11:5

apengan itir puvati. ¹² Ki ian tongin ikia egha bizir bar aviribagh ami, egha kamaghin uabi ian aka, ki guizin Aposel. Ki tugha gavgavigha osimtiziba ateri, egha mirakelin aviriba, ko digavir kuram gamir araziba, ko Godin gavgavim itir ingangariba, ian tongin dagh ami. Ezi bizir kaba kamaghin nan ian akazi ia fo, ki Godin ingangarim gami. ¹³ Ki siosin igharazibagh amir arazibara, ki uaghan dar ia gami. Bizir bar vamira, ki ian tongin a gamizir puvati, a kamakin: Ki dagiabar uabin akurvaghasa osimtizim ia gatizir puvati. Kar ki pazava ami, o? Ki paza damighti, ia nan arazir kurar kam gin amadagh.

¹⁴ Ki datirighin namba 3in dughiamin ia bagh izasa. Ki izegh uam osimtizim ia daningan kogham. Ki ian biziba iniasa puvati, ki iarara iniasa. Ia fo, boriba uan ameboghfeziaba bagh dagheba buri dar pozim mikinan kogham. Puvati. Ameboghfeziaba uan boriba bagh dagheba buriva dar pozim mikinamin ingangarim iti. ¹⁵ Ki uan biziba isi ia daningasa bar akuegha iti. Egha ki ian duabar akurvaghsi, bar moghira uan ikirimirim aningasa bar akonge. Ki guizbangira bar ia gifonge, ezi bizir kam ti ia gamizi, ia mong na gifongezir puvati. ¹⁶ Ezi ia bar moghira nan arazibagh fogha ghaze, “Pol dagiabar uabin akurvaghasa osimtizim e gatizir puvati.” Ezi marazi ghaze, “An e apezeperir migirigibagh amua, e gifara egha en bizir aviriba pura dagh ekua da isi.” ¹⁷ Ezi manmaghin ami? Gumazir ki ia bagh amadaziba, men tavin dafarimin, ki ti ia gifaragha

egha ian biziba okeme, o? Puvati. ¹⁸ Ki Taitus nighnizim a ganingizi, ezi a ia bagha zui. Ezi ki en aveghbuar igharazir mam amadazima an an gin ghu. Taitus ti ia gifaragha ian biziba okeme, o? Bar puvati. Ga nighnizir vamira iti. Egha ga tuavir vamiran gin zui. ¹⁹ Ki ghaze, ia ti migirigiar kabar garava nighnigha ghaze, e uan arazibar ian damazibar dar kirasa, egha da osiri. Bar puvati. God guizbangira en garima, e Kraisin ingangarir gumazibar mirara migei. Nan adarasi, e amir biziba bar, da ian akurvaghasa, e dagh ami. ²⁰ Ki kamaghin nighnigha atiati, ki ia bagh izi ian ganti, ia gumazir ki ganasa ifongezir puvatizibar miraram otogham. Eghti ia uaghan nan ganti, ki gumazir ia ganasa ifongezir puvatizimin miraram otogham. Ki ua ian ganti, arazir guar avirir kaba ian tongin ikian, ki atiatingi. Arazir kabanang, akaba uari batogha, egha naviba uarir ikuva, egha adarir migirigiabagh amua, egha uan biziba baghavira nighnigha, egha akar kurabar igharaz daraziv gia, egha girakirangin uariv gia, egha uan ziaba fava, egha ingangaribagh amima da pazaviram otifi. ²¹ Ki kamaghin atiati, ki magh mangam, eghti faragha otozir bizir kam, ikivira ikiam. Eghti God na damighti, ki ian damazibar aghumsizir bar dafam inigham. Ki kamaghin atiatingi, gumazamizir arazir kurar me fomira amiziba, me datirighin dagh amuvira iti, eghti ki mangi men ganigh ua me bagh aziam. Me afiar araziba ko, pura tintinibar uari ko akuir araziba ko, aghumsizir puvatizir araziba, me da tegha

navibagh irazir puvati.

13

Korinba uan nighnizir gavgavim deragh an gan

¹ Ki datirighin namba 3in dughiamin, ki ia bagh izasa. Godin Akinafarim kamagh migei, “Gumazir pumuning, o pumuning ko mikezim uaghara, gumazim amizir arazir kuramin ganigh a mikimti, kamaghin e osimtizibar akiramin tuavim iti.”

² Ki namba 2in dughiamin izegha ia ko ikia, gumazir arazir kuraba faragha dagh amiziba, ko gumazir igharaziba sara, ki men arazir kuram ikarvaghamin arazim, ki me mikeme. Ki datirighin saghon ikia, egha ua kamaghin me mikimasa, ki ua ia bagh izegh, egh gumazir arazir kurabagh amiziba ateghti me pura mangighan kogham. ³ Ia kamaghin foghasa, Kraiss nan akamin aven, akam akuri, o puvati. Arazir kamın ki ia damighti, ia bar deraghvira fogham. Ia orakigh. Kraiss ian arazir kuraba akirsi amirvaghan kogham. Puvati. A guizbangira uan gavgavim ian akagham.

⁴ Guizbangira, fomira Iesus gavgaviba puvatizi, me a isa ter ighuvimin a gafu. Ezi datirighin Godin gavgavimin an angamra iti. E uaghan an puegha gavgaviba puvati. Egh Godin gavgavimin, e angamra a ko ikiam. Egh e gavgavir kam ian tongin anekaghti, ia an ganam.

⁵ Ia zurara uan nighniziba ko araziba tuisigh, egh uan nighnizir gavgavim gifogham, a gavgafi, o puvati. Ia bar deraghvira uari uan araziba

13:1: Lo 17:6, 19:15, Mt 18:16, 2 Ko 12:14, 1 Ti 5:19
Fl 2:7-8, 1 Pi 3:18

13:5: 1 Ko 9:27, 11:28, Ga 4:19

13:4: Ro 6:4,

tuisigh. Ia ti kamaghin fozir puvati, Krai Iesus ian navir averiabar iti? Egh a ia ko ikian koghti, e fo, ia guizin nighnizir gavgavim an itir puvati. ⁶ Ki kamagh ifonge, ia deravira e tuisigh kamaghin fogh, e guizbangira Kraisin ingangarim gami. ⁷ E ia bagha Godin ko migia ghaze, a ian akuraghti, ia arazir kuratam damuan kogham. E kamaghin nighnizir puvati, ia kamaghin e ginighnigh suam, e Kraisin ingangarir gumazibar ikia egha migirigiar kabagh ami. Puvati. E fo, marazi e ginighnigha ghaze, e pura ifara ingangarir kam gami. Ezi pura bizim. En ifongiar ekiamra kara, ia arazir aghuibara amuasa, e ifonge. ⁸ Ia fo, e guizin akam dikabinamin bizitam damighan kogham. Puvati, e guizin akamin akurvaghasavira ingari. ⁹ Eghti ia gavgaviba ikiti, e gavgaviba puvatigham, egh e bizir kam bagh bar akongegham. Ezi e zurara ia bagha God ko migia ghaze, ia ua tugh, gavgavighvira ikiam. ¹⁰ Ekiam uan ingangarimin ganasava na misefe, egha ingangarir kam damuasa gavgavim na ganingi. A ghaze, ki ian nighnizir gavgaviba, gavgavim dar aning, egh ia gasighasighan kogham, kamaghin a gavgavir kam na ganingi. Ki kamaghin aghua, ki ia bagh iziva, egh gavgavir kam gisin, akar gavgavibar ia mikimiva ian arazir kurabar kiram. Kamaghin, ki saghon ikia, egha akinafarir kam ia bagha an osiri.

Pol migirigiar abuananaba, me ganidi

¹¹ Nan adarasi, ki datirighin uan akam agivasa. Ia uan araziba

akirigh, ua tuivigh gavgavighvira iki. Egh nan akam baragh. Egh ia bar moghira navir vamira ikiva egh navir amirizimin iki. Eghti Godin ia gifongegha, navir amirizim ia ganingizim, a bar moghira ia ko ikiam.

¹²⁻¹³ Eghti ia bar moghira vaghvagh uarira uan agharibar suigh, mati e Godin gumazamiziba ami moghin. Ezi Godin gumazamizir na ko itiba, uan akam isa, ia bagha anemaga ghaze, Afeziam ia ko iki. Ki ia bagha Godin azangsigha ghaze, Ekiam Krai Iesusin apangkuvim, ko God ia gifongezir arazim, ko arazir Godin Duam ia gamima ia navir vamira itim, da bar moghira ian iki.*

* **13:12-13:** (13:13) Inglisin akam Buk Baibelin maba ves 12 abigha an akuar pumuning gami. Egha mam migia ghaze, ves 12, egha igharazim ves 13in a migei. Egha ves 13in migia ghaze, ves 14.

Godin Akar Aghuim; Akar Dikirizir Gavgavir Igiam

The New Testament in the Aruamu language of Madang Province, Papua New Guinea, 2004 Edition Nupela Testamen long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini long 2004

copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Godin Akar Aghuim in the Aruamu Language

This translation was produced by Pioneer Bible Translators, and was published in 2004 by the Bible Society of Papua New Guinea.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the Pioneer Bible Translators at www.pioneerbible.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea